

Jaarverslag 2006 - Activiteiten PREZIES

Algemeen

In 2006 bestond PREZIES tien jaar. In deze periode is het netwerk uitgegroeid tot een belangrijke pijler van het infectiepreventiebeleid in Nederland. Het netwerk is opgezet als samenwerkingsverband tussen het RIVM, het Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO en de deelnemende ziekenhuizen. De inbreng van de professionals uit de betrokken ziekenhuizen is sinds de start van het netwerk in 1996 groot en zeer waardevol gebleken bij de ontwikkeling en actualisering van de surveillancemodules. Validatie van de deelnemende ziekenhuizen is - in de huidige opzet - alleen mogelijk door de inzet en betrokkenheid van vele ziekenhuishygiënist. Aan het jubileum is aandacht besteed door toezending van een bedankbrief aan alle afdelingen ziekenhuishygiëne in de Nederlandse ziekenhuizen. Bij deze brief werd de PREZIES-waaier (zie verder) meegestuurd als attentie. Daarnaast is ter ere van het 10-jarig jubileum het logo gemoderniseerd (zie briefhoofd) en zijn de (oud-)teamleden uitgenodigd voor een feestelijk diner. In 2006 hebben in totaal 59 ziekenhuizen aan het netwerk deelgenomen. Er namen 57 ziekenhuizen deel aan de module Postoperatieve wondinfecties, drie aan de module Wondinfecties na hartchirurgie, vier aan Lijnsepsis en twee aan de surveillancemodule Beademing-gerelateerde pneumonieën. De deelname was daarmee vergelijkbaar met het jaar 2005.

Susan van den Hof heeft per 31 december 2006 haar baan als projectleider PREZIES/RIVM beëindigd. Zij treedt per 1 januari 2007 in dienst bij het KNCV Tuberculosefonds als senior epidemioloog.

Basisset prestatie-indicatoren

De indicator Postoperatieve wondinfecties uit de Basisset prestatie-indicatoren (IGZ in samenwerking met NVZ, NFU en Orde) lijkt sturend te werken met betrekking tot de keuze van de surveillancemodule. Omdat in de Basisset expliciet wordt gesproken over de preventie van postoperatieve wondinfecties, kiezen bijna alle ziekenhuizen voor de gelijknamige module. De deelname aan de andere modules blijft mede daardoor beperkt. We zijn dan ook verheugd dat de Inspectie voor de Volksgezondheid gehoor heeft gegeven aan ons verzoek om de indicator Postoperatieve wondinfectie met ingang van 2007 te wijzigen in de indicator Ziekenhuisinfecties. Hierdoor voldoet een ziekenhuis door deelname aan de incidentiemodule Lijnsepsis of Beademing-gerelateerde pneumonieën nu ook aan deze belangrijke indicator uit de Basisset.

Ontwikkeling module Prevalentieonderzoek

In samenwerking met de werkgroep Ziekenhuisinfectie Epidemiologie Nederland (ZIEN) is een protocol voor prevalentieonderzoek naar ziekenhuisinfecties ontwikkeld. Het prevalentieonderzoek ondersteunt op landelijk niveau de beoordeling van trends in het ontstaan van ziekenhuisinfecties. Op ziekenhuisniveau dient het onderzoek tevens als hulpmiddel bij het bepalen van de hoogrisicopopulaties. De resultaten kunnen richtinggevend zijn bij het starten van interventies of aanvullend (incidentie)onderzoek.

In oktober 2006 hebben zes ziekenhuizen een proefmeting uitgevoerd om het protocol en de dataverwerking via de webapplicatie OSIRIS te testen. Op basis van de evaluatie van de pilot zijn het protocol en het registratieformulier aangepast.

In maart 2007 organiseert PREZIES het eerste landelijke prevalentieonderzoek naar ziekenhuisinfecties.

Het is de bedoeling dit onderzoek jaarlijks te herhalen en de uitkomsten te publiceren. Daarnaast wordt ziekenhuizen die tweemaal per jaar een prevalentieonderzoek willen uitvoeren, de mogelijkheid geboden het onderzoek ook uit te voeren in de maand oktober.

Begin januari 2007 zullen twee informatiebijeenkomsten worden georganiseerd voor de ziekenhuizen die geïnteresseerd zijn in deelname.

Workshops en informatiebijeenkomsten

In 2006 hebben vijf (informatie)bijeenkomsten plaatsgevonden. De workshop Beademing-gerelateerde pneumonieën vond plaats op 9 februari. Er deden deelnemers mee uit vijf verschillende ziekenhuisorganisaties. De workshop Lijnsepsis vond plaats op 25 april met deelnemers uit zes ziekenhuizen. De jaarlijkse startersbijeenkomst werd georganiseerd op 26 september met 24 geïnteresseerden. Op 28 november vond de workshop in het kader van de module Postoperatieve wondinfecties plaats, met in totaal 13 deelnemers. Tenslotte werd op 7 december de workshop van de surveillancemodule Wondinfecties na hartchirurgie georganiseerd met deelnemers uit vier ziekenhuizen.

De deelname aan met name de workshop Postoperatieve wondinfecties was beduidend lager dan in voorgaande jaren. De oorzaak van de afnemende belangstelling is mogelijk een gevolg van de toename van het aantal validatiebezoeken (zie verder). De hygiënisten krijgen tijdens deze bezoeken 'antwoord op maat'.

Validatiebezoeken

In 2006 hebben in totaal 29 validatiebezoeken plaatsgehad. Dit betekent een verdubbeling ten opzichte van het jaar 2005. In het kader van de module Postoperatieve wondinfecties zijn 23 ziekenhuizen gevalideerd. De ziekenhuizen werden bezocht door een validatieteam, bestaande uit een PREZIES-teamlid en een ziekenhuishygiënist uit een al eerder gevalideerd ziekenhuis.

Daarnaast werden twee ziekenhuizen gevalideerd met betrekking tot de module Lijnsepsis, twee in het kader van de module Beademing-gerelateerde pneumonieën en twee in relatie tot de module Wondinfecties na hartchirurgie. De laatste zes validaties werden door uitsluitend PREZIES-teamleden verricht, omdat nog ervaring moet worden opgedaan met de uitvoering van de validatie bij deze modules.

Uit de validatiebezoeken blijkt dat de surveillance over het algemeen zeer nauwgezet wordt uitgevoerd. Desalniettemin is in vergelijking met voorgaande jaren het aantal ziekenhuizen waarbij de uitvoering van de surveillance aanzienlijk verbeterd kan worden groter. Van de 23 ziekenhuizen die bezocht werden in het kader van de module Postoperatieve wondinfecties bleken drie ziekenhuizen de surveillance op onvoldoende wijze uit te voeren. Als gevolg hiervan zijn van twee van deze ziekenhuizen de data niet aan de landelijke databank toegevoegd. De drie ziekenhuizen zullen in 2007 opnieuw worden gevalideerd.

Inventarisatie redenen niet deelnemen

At random zijn drie ziekenhuizen benaderd met de vraag welke redenen zij hebben om niet deel te nemen aan het PREZIES-netwerk. Op basis van deze inventarisatie is bekeken of er mogelijkheden zijn om de bezwaren weg te nemen. Op twee punten bleek dit mogelijk. De indicator Postoperatieve wondinfectie uit de Basisset prestatie-indicatoren is door de IGZ met ingang van 2007 gewijzigd in de indicator Ziekenhuisinfecties (zie Basisset prestatie-indicatoren) en er zijn referentiecijfers gekomen voor operaties die weinig worden uitgevoerd door de invoering van referentiecijfers voor operatiegroepen (zie Referentiecijfers).

In 2007 zal de inventarisatie zich toespitsen op de modules met een beperkte deelname.

Procedure opvragen 'best practice' ziekenhuizen

Sinds november 2004 kunnen deelnemende ziekenhuizen het PREZIES-team vragen om in contact te worden gebracht met de best presterende ziekenhuizen in de afgelopen periode (meestal drie jaar) per operatie(groep) of per ingreep. Voordat de naam van een 'best practice' ziekenhuis wordt doorgegeven, wordt schriftelijk toestemming gevraagd aan de contactpersoon van het betreffende ziekenhuis.

In 2006 hebben de aan het netwerk deelnemende ziekenhuizen van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

Mogelijk is de behoefte om op deze wijze in contact te komen met andere ziekenhuizen gering, omdat men elkaar makkelijk weet te vinden door regionale en landelijke bijeenkomsten en projecten zoals Sneller Beter.

Referentiecijfers

Met ingang van 2006 worden de jaarlijkse referentiecijfers van PREZIES niet meer als papieren versie verspreid, maar digitaal als pdf-files. Deze zijn te downloaden vanaf de website, www.prezies.nl.

In juli zijn de geactualiseerde referentiecijfers voor de module Postoperatieve wondinfecties uitgebracht. De referentiecijfers zijn gebaseerd op alle data vanaf 1996 tot en met 2005 en zijn gebaseerd op ruim 170.000 operaties. Veel soorten operaties worden evenwel zelden uitgevoerd en/of geregistreerd binnen PREZIES. Om over deze 'zeldzame' operaties toch referentiecijfers te kunnen geven, zijn sommige operaties samengevoegd met vergelijkbare ingrepen. De indeling van deze zogenoemde operatiegroepen is tot stand gekomen in samenwerking met enkele specialisten. Naast referentiecijfers per groep CTG-codes wordt ernaar gestreefd zoveel mogelijk referentiecijfers weer te geven voor 'losse' CTG-codes.

Voor het eerst zijn ook referentiecijfers voor de module Lijnsepsis uitgebracht. Deze data hebben betrekking op de periode 2000-2005.

Website PREZIES en handboek PREZIES

Met regelmaat worden nieuwsberichten, mededelingen en nieuwe casussen ter oefening van de definities op de website geplaatst. De casussen dragen bij aan standaardisatie van de uitvoering van de surveillance. Inmiddels zijn 18 oefeningen beschikbaar.

In 2006 is een aanvang gemaakt met de voorbereiding van de nieuwe opzet van de website van het PREZIES-netwerk. De papieren uitgave van het handboek PREZIES zal in de loop van 2007 verdwijnen en worden vervangen door een geheel vernieuwde website, waarop alle informatie is te vinden en te downloaden als pdf-file per surveillancemodule.

OSIRIS

Halverwege 2006 is gestart met de bouw van een webapplicatie voor de gegevensverwerking van ziekenhuisinfecties in het kader van PREZIES. De webapplicatie zal naast de bestaande software voor de registratie van ziekenhuisinfecties worden aangeboden. De voordelen van de webapplicatie zijn dat deze zonder kosten wordt aangeboden aan de deelnemers van PREZIES en dat rapportages online kunnen worden ingezien. De nadelen zijn dat er geen mogelijkheden bestaan voor het registreren van privacy gevoelige gegevens (naam van de patiënt e.d.) en extra risicofactoren.

De webapplicatie zal gebruik maken van een al bestaand systeem voor het registreren van meldingsplichtige infectieziekten, OSIRIS. OSIRIS is ontwikkeld op het Centrum voor Infectieziektebestrijding van het RIVM. Voor de registratie van ziekenhuisinfecties via het internet zijn een aantal specifieke wijzigingen van dit systeem nodig. Wij verwachten in de zomer van 2007 te starten met een pilot bij een aantal ziekenhuizen. Met ingang van januari 2008 zal de webapplicatie volledig operationeel en toegankelijk zijn voor alle deelnemers van PREZIES.

PREZIES.INFO

Het PREZIES-team ontvangt vaak vragen over de surveillance van ziekenhuisinfecties. Een aantal vragen wordt regelmatig gesteld of is van algemeen belang, zodat het de moeite waard is ze in een specifieke vraag en antwoord rubriek te behandelen. De PREZIES.INFO's worden gepubliceerd in het Tijdschrift voor Hygiëne en Infectiepreventie (THIP). Daarnaast worden zij ook geplaatst op de website www.prezies.nl. In 2006 zijn vier PREZIES.INFO's verschenen met betrekking tot de onderwerpen electief versus spoed, selectie van ingrepen, het begrip infectiedatum en inzake de definities voor het vaststellen van ziekenhuisinfecties.

Brochure 2006

In 2006 is de vierde PREZIES-brochure uitgebracht met de titel "Publicatieoverzicht van het PREZIES netwerk".

Deze brochure geeft een opsomming van een aantal recente artikelen van het PREZIES-team over de start en de uitvoering van de surveillance van ziekenhuisinfecties, de analyse van de surveillancegegevens en de resultaten van het netwerk. De geselecteerde artikelen geven praktische informatie en zijn gerangschikt aan de hand van de bekende kwaliteitscirkel (Plan-Do-Study-Act). De brochure is net als de voorgaande versies te raadplegen en te downloaden via de PREZIES-website.

PREZIES-waaier

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het PREZIES-netwerk is de PREZIES-waaier ontwikkeld en toegestuurd aan alle afdelingen ziekenhuishygiëne in de Nederlandse ziekenhuizen. De waaier bevat per module een beslisboom en een toelichting op het gebruik van de criteria voor het vaststellen ziekenhuisinfecties. Een pdf-file van de waaier is te downloaden via de PREZIES-website.

Adviescommissie en Privacywerkgroep

De Adviescommissie en de Privacywerkgroep zijn beide tweemaal bijeengekomen in 2006. Het netwerk is in rustiger vaarwater gekomen, waardoor het aantal onderwerpen waarover het PREZIES-team advies vraagt is afgenomen.

Onderzoek 'Preventie van infecties als gevolg van blaaskatheterisatie van de urethra'

Onder leiding van prof.dr. P.J. van den Broek en in samenwerking met de afdeling Infectieziekten van het LUMC, TNO en de WIP is PREZIES bij dit door ZonMw gesubsidieerde onderzoek betrokken. De centrale vraag is of implementatie-activiteiten die zich beperken tot de ongeveer tien belangrijkste aanbevelingen uit de WIP-richtlijnen ter voorkoming van urineweginfecties bij patiënten met een blaaskatheter, leiden tot minder infecties zonder dat dit tot extra kosten leidt. Naast enkele academische centra zijn tien aan PREZIES deelnemende ziekenhuizen uitgenodigd om aan dit onderzoek deel te nemen. Voor PREZIES is deze samenwerking van belang met het oog op de te ontwikkelen surveillancemodule ter preventie van urineweginfecties.

Publicaties

Artikelen

- Mannien J, van Kasteren ME, Nagelkerke NJ, Gyssens IC, Kullberg BJ, Wille JC, de Boer AS. Effect of optimized antibiotic prophylaxis on the incidence of surgical site infection. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2006; 27: 1340-1346.
- Van der Kooi TI, de Boer AS, Mannien J, Wille JC, Beaumont MT, Mooi BW, van den Hof S. Incidence and risk factors of device-associated infections and associated mortality at the intensive care in the Dutch surveillance system. *Intensive Care Med.* 2006 Dec 5; [Epub ahead of print].
- Geubbels EL, Grobbee DE, Vandenbroucke-Grauls CM, Wille JC, de Boer AS. Improved Risk Adjustment for Comparison of Surgical Site Infection Rates. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2006, 27: 1330-1339.
- Mannien J, Wille JC, Snoeren RL, van den Hof S. Impact of postdischarge surveillance on surgical site infection rates for several surgical procedures: results from the nosocomial surveillance network in the Netherlands. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2006; 27: 809-816.
- Geubbels EL, Nagelkerke NJ, Mintjes-De Groot AJ, Vandenbroucke-Grauls CM, Grobbee DE, De Boer AS. Reduced risk of surgical site infections through surveillance in a network. *Int J Qual Health Care.* 2006;18:127-133.
- Mulwijk J, Walenkamp GH, Voss A, Wille JC, van den Hof S. Random effect modelling of patient-related risk factors in orthopaedic procedures: results from the Dutch nosocomial infection surveillance network 'PREZIES'. *J Hosp Infect* 2006; 62: 319-326.

- Mannien J, van Kasteren ME, Nagelkerke NJ, Gyssens IC, Kullberg BJ, Wille JC, de Boer AS. The effect of optimized antibiotic prophylaxis on the incidence of surgical site infections. *Infection Control and Hospital Epidemiology* 2006; 27: 1340-1346.
- Wille JC, van den Hof S. Infectiecijfers zeggen weinig. Alleen publicatie van prestatiecijfers leidt nog niet tot kwaliteitsverbetering. *Medisch Contact* 2006; 19: 799-801.
- PREZIES.INFO: Vraag en antwoord. Electief versus spoed. *Tijdschrift voor Hygiëne en Infectiepreventie* 2006; 1: 13.
- PREZIES.INFO: Vraag en antwoord. Selectie van ingrepen. *Tijdschrift voor Hygiëne en Infectiepreventie* 2006; 2: 41.
- PREZIES.INFO: Vraag en antwoord. Infectiedatum. *Tijdschrift voor Hygiëne en Infectiepreventie* 2006; 3: 71.
- PREZIES.INFO: Vraag en antwoord. Definities. *Tijdschrift voor Hygiëne en Infectiepreventie* 2006; 4: 102.
- Van den Hof S en Wille JC. Nationaal prevalentieonderzoek ziekenhuisinfecties binnen PREZIES-netwerk. *Tijdschrift voor Hygiëne en Infectiepreventie* 2006; 6: 148-149.
- Duerink DO, Roeshadi D, Wahjong H, Lestari ES, Hadi U, Wille JC, De Jong RM, Nagelkerke NJ, Van den Broek PJ and on behalf of the Study Group 'Antimicrobial Resistance in Indonesia: Prevalence and Prevention' (AMRIN). Surveillance of healthcare-associated infections in Indonesian hospitals. *J Hosp Infect* 2006; 62: 219-229.

Abstracts/presentaties

- Van der Kooi T, Van den Hof S, Wille JC. Surveillance of Central Venous Catheter-Related Bloodstream Infection (CVC_BSI) in Dutch Hospitals. *J Hosp Infect* 2006; 64 (supplement 1): S7 (FP3.03). Sixth International Conference of the Hospital Infection Society 2006, Amsterdam.
- Mannien J, Van den Hof S, Brandt C, Behnke M, Wille J, Gastmeier P. Comparison of National Surgical Site Infection Surveillance Data between the Netherlands and Germany: PREZIES versus KISS. *J Hosp Infect* 2006; 64 (supplement 1): S7 (FP3.04). Sixth International Conference of the Hospital Infection Society 2006, Amsterdam.
- Wille JC. Infectiecijfers misbruikt als prestatie-indicator. *Congres Infectieuze bedreigingen: Mythen, Missers en Maatwerk*. 6 september 2006, Ede.

Boekbijdrage

- Wille JC, Van den Hof S. Het PREZIES-netwerk; surveillance als kwaliteitssysteem ter preventie van ziekenhuisinfecties. In het *Praktijkboek patiëntveiligheid*, Bohn Stafleu van Loghum, Houten 2006.

Rapporten

- Website PREZIES, referentiecijfers module Postoperatieve wondinfecties, juli 2006.
- Website PREZIES, referentiecijfers module Lijnsepsis, oktober 2006.

Satellietprojecten

De SWAB-geaffilieerde CHIPS-studie (CHirurgische Profylaxe en Surveillance) is in 2006 afgerond. Het afgelopen jaar is medewerking verleend aan de totstandkoming van een reeks artikelen.

Eind 2004 is het project Sneller Beter pijler 3 van start gegaan. In dit ambitieuze project werken in de periode 2004-2008 in totaal 24 ziekenhuizen aan het verbeteren van diverse thema's rond patiëntenlogistiek en patiëntveiligheid. De preventie van postoperatieve wondinfecties is één van de thema's in de laatstgenoemde groep. Vanuit PREZIES wordt deelgenomen aan de expertgroep die het project begeleidt. Meer informatie over Sneller Beter is te vinden op website www.snellerbeter.nl.

Contacten binnen en buiten het netwerk

- Met de IGZ heeft overleg plaatsgevonden over de voortgang van het PREZIES-netwerk, de indicator Postoperatieve wondinfecties uit de Basisset Prestatie-indicatoren en zijn de voor- en nadelen besproken van het openbaar maken van infectiecijfers.
- Jan Wille is lid van de Werkgroep Infectie Preventie (WIP) en lid van de expertgroep die binnen het Sneller Beter project adviseert over de aanpak van de preventie van postoperatieve wondinfecties.
- Jan Wille verzorgt de lessen Surveillance en Implementatie aan de reguliere post-HBO opleidingen.
- In het HELICS-project (Hospitals in Europe Link for Infection Control through Surveillance) speelt PREZIES een rol in de Europese surveillance van postoperatieve wondinfecties. Susan van den Hof is onze vertegenwoordiger.
- Susan van den Hof had zitting in de klankbordgroep 'Kwaliteitsindicatoren voor orthopedisch handelen'.
- Alle PREZIES-teamleden hebben in oktober 2006 de internationale conferentie bijgewoond van de Hospital Infection Society in de RAI te Amsterdam. Tijdens dit symposium zijn twee presentaties gegeven (zie Abstracts/presentaties).